

نسل آلفا و چالش‌های یادگیری زبان در دنیای هوشمند

در تحقیق جدیدی که توسط محققان ایرانی انجام شده است، چالش‌ها و پیچیدگی‌های زبان‌آموزی نسل آلفا در شرایطی بررسی شده که ابزارهای دیجیتال و فناوری‌های هوشمند نقش پررنگی در آموزش و ارتباطات روزانه کودکان دارند.

در تحقیق جدیدی که توسط محققان ایرانی انجام شده است، چالش‌ها و پیچیدگی‌های زبان‌آموزی نسل آلفا در شرایطی بررسی شده که ابزارهای دیجیتال و فناوری‌های هوشمند نقش پررنگی در آموزش و ارتباطات روزانه کودکان دارند.

به گزارش ایسنا، نسل آلفا، یعنی کودکانی که از حدود سال ۲۰۱۰ به بعد متولد شده‌اند، نخستین نسلی هستند که از همان سال‌های ابتدایی زندگی با صفحه‌نمایش‌ها، اینترنت و ابزارهای هوشمند انس گرفته‌اند. برای این نسل، فناوری نه یک ابزار جانبی، بلکه بخشی از زندگی روزمره است. در چنین شرایطی، یادگیری زبان نیز مسیر متفاوتی نسبت به نسل‌های پیشین پیدا کرده است. زبان‌آموزی دیگر محدود به کلاس درس، کتاب و تمرین‌های سنتی نیست، بلکه با بازی‌های دیجیتال، برنامه‌های آموزشی، ربات‌های هوشمند و ارتباطات آنلاین گره خورده است. همین تغییر بنیادین باعث شده است که یادگیری زبان برای نسل آلفا همزمان با فرصت‌های تازه، با چالش‌های جدیدی همراه باشد؛ چالش‌هایی که اگر به درستی شناخته نشوند، می‌توانند بر کیفیت یادگیری و حتی روابط اجتماعی کودکان اثر بگذارند.

یادگیری زبان تنها به حفظ واژه‌ها و قواعد دستوری محدود نمی‌شود، بلکه نقشی اساسی در رشد تفکر، خلاقیت و توانایی‌های ارتباطی دارد. زبان ابزاری است برای فهم جهان، انتقال فرهنگ و برقراری ارتباط با دیگران. در دنیای امروز که ارتباطات فرامرزی افزایش یافته، تسلط بر زبان می‌تواند فرصت‌های آموزشی و شغلی بیشتری را پیش روی کودکان قرار دهد. با این حال، حضور گسترده فضای مجازی، شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها باعث شده است استفاده از زبان محاوره‌ای، واژه‌های شکسته و اصطلاحات غیررسمی افزایش یابد. این موضوع به ویژه در کودکان نسل آلفا می‌تواند به تضعیف مهارت‌های زبانی رسمی، کاهش دقت در نوشتار و افت کیفیت بیان گفتاری منجر شود. از سوی دیگر، وابستگی بیش از حد به ابزارهای دیجیتال ممکن است تعاملات حضوری و تمرین‌های گروهی را که برای یادگیری زبان ضروری‌اند، کاهش دهد.

محبوبه عارفی، دانشیار گروه علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی، به همراه دو نفر از همکاران هم دانشگاهی خود، پژوهشی را در همین خصوص و درباره چالش‌های زبان‌آموزی نسل آلفا در عصر هوش مصنوعی و ابزارهای دیجیتال انجام داده‌اند. این پژوهش با تمرکز بر تحلیل مسائل و موانعی صورت گرفته که یادگیری زبان را برای کودکان این نسل پیچیده‌تر کرده است. محققان تلاش کرده‌اند با نگاهی جامع، تأثیر فناوری، عوامل فرهنگی و اجتماعی، مسائل روان‌شناختی و همچنین ساختار نظام آموزشی را در این زمینه بررسی کنند و تصویری روشن از وضعیت موجود ارائه دهند.

برای انجام این تحقیق، از رویکرد کیفی استفاده شده است؛ رویکردی که به جای تکیه بر آمارهای عددی، بر تجربه‌ها و دیدگاه‌های افراد تمرکز دارد. داده‌های پژوهش از طریق مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختاریافته با ۹ معلم گردآوری شد که همگی عضو گروه‌های آموزشی استان سمنان بودند. سپس این داده‌ها با استفاده از روش تحلیل مناسب بررسی شدند.

یافته‌های پژوهش فوق‌نشان دادند که چالش‌های زبان‌آموزی نسل آلفا را می‌توان در پنج حوزه اصلی دسته‌بندی کرد: فناوری، فرهنگی و اجتماعی، روان‌شناختی و انگیزشی، امنیت و حریم خصوصی، و نظام آموزشی. در مجموع، ده‌ها مضمون مختلف از دل مصاحبه‌ها استخراج شد که همگی به نوعی با نقش گسترده فناوری در زندگی کودکان ارتباط داشتند.

معلمان اشاره کردند که هرچند ابزارهای دیجیتال امکان دسترسی آسان‌تر به محتوای آموزشی و یادگیری شخصی‌سازی شده را فراهم کرده‌اند، اما در عین حال می‌توانند تمرکز کودکان را کاهش دهند و یادگیری عمیق زبان را با اختلال مواجه کنند.

در جمع‌بندی نتایج که در دوفصلنامه «مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی» وابسته به دانشگاه شهید بهشتی منعکس شده‌اند، پژوهشگران تأکید کرده‌اند که آینده یادگیری زبان برای نسل آلفا به ایجاد تعادل میان فناوری و نیازهای انسانی وابسته است. به بیان ساده، نه می‌توان نقش فناوری را نادیده گرفت و نه می‌توان آموزش زبان را به طور کامل به ابزارهای هوشمند سپرد. یادگیری زبان همچنان به تعاملات اجتماعی، گفت‌وگوهای واقعی و تجربه‌های مشترک نیاز دارد. از دید این پژوهش، نظام آموزشی باید به سمت استفاده آگاهانه و هدفمند از فناوری حرکت کند و همزمان، مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی کودکان را تقویت کند.

در بخش دیگر این پژوهش، نقش معلمان به عنوان یکی از عوامل کلیدی برجسته شده است. نتایج نشان می دهند که معلمان برای آموزش مؤثر زبان به نسل جدید، نیازمند به روزرسانی مداوم دانش خود در زمینه فناوری های آموزشی، روش های نوین زبان آموزی و شناخت ویژگی های روان شناختی نسل آلفا هستند. معلم آگاه می تواند با انتخاب درست ابزارها و روش ها، تعادلی میان آموزش دیجیتال و تعامل انسانی برقرار کند و یادگیری زبان را به تجربه ای پویا و معنادار تبدیل سازد.

همچنین پژوهش بر اهمیت ارتقای سواد دیجیتال در کنار آموزش زبان تأکید دارد. به این معنا که کودکان باید بیاموزند چگونه از فناوری به درستی استفاده کنند، حریم خصوصی خود را بشناسند و میان زبان رسمی و غیررسمی تمایز قائل شوند. در کنار توجه به زبان های جهانی مانند انگلیسی، حمایت از زبان های ملی و محلی نیز ضروری دانسته شده تا هویت زبانی و فرهنگی کودکان حفظ شود.

پژوهشگران در انتها یادآور شده اند که این مطالعه با رویکردی جامع انجام شده، اما به دلیل ماهیت کیفی، تعمیم پذیری محدودی دارد و انجام تحقیقات تکمیلی در این حوزه می تواند به روشن تر شدن ابعاد مختلف زبان آموزی نسل آلفا کمک کند.